Детска градина № 125 “Усмивка”
✉ п.к.1618 гр.София, р-н Овча купел, ул. “Монтевидео” № 21А,
☎ тел.02/4261128 0884171459 0884801674
e-mail: **info-2217910@edu.mon.bg** **usmivkadet@abv.bg**
сайт **https://125dg.com/**

X
ALBENA ALIPIEVA -GEROVA
direktor

Утвърждавам :

Директор –Албена Алипиева-Герова

Трудови злополуки-същност и начин на администриране

Приети по протокол№01/15.09.2026г. на Общо събрание на персонала в ДГ №125 и утвърден със заповед на директора №РД 31-31/15.09.2026 год.

Кога едно увреждане на здравето е трудова злополука:

Определението за трудова злополука е дадено в чл. 55, ал.1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) и гласи : "Трудова злополука е всяко внезапно увреждане на здравето станало през време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и при всяка работа, извършена в интерес на предприятието, когато е причинило неработоспособност или смърт".

Следователно, за да се породи съмнение, че злополуката е трудова, налице следва да бъдат и трите елемента:

- **внезапност на увреждането**, което означава че до тогава лицето е нямало клинични симптоми или медицински данни, предразполагащи увреждането (*напр.:* при рязко вдигане на голяма тежест, наложено от трудовата дейност, лицето получава увреждане на гръбначния стълб. Последното може да се обсъжда за трудова злополука, само ако до този момент работникът/служителят никога не е имал подобни оплаквания или поставена аналогична диагноза);
- в момента на злополуката, лицето да е **изпълнявало служебни задължения** (*напр.:* не е трудова злополука нараняване или друго увреждане, резултат от извършване на частна услуга или лична работа, независимо че инцидентът е станал в работно време и на работното място. Такъв е случаят на нараняване при заточване на лични инструменти от шмиргелист);
- увреждането да е причинило **неработоспособност или смърт** (доказвани чрез съответен медицински документ, като при неработоспособност е най-правилно медицинската помощ да е потърсена в деня на инцидента).

Трудова злополука е и увреждане на здравето на **осигурено лице**, възникнало по време на обичайния път:

- при отиване/връщане от работното място до мястото на живеене с постоянен характер;
- до мястото, където обикновено се храни през работния ден;
- до мястото за получаване на възнаграждение.

Тези случаи са известни като **"приравнени трудови злополуки"** или злополуки по чл.55,ал.2 на КСО и се отчитат отделно от трудовите злополуки по чл.55,ал.1, независимо че носят същите осигурителни права.

Когато обаче се установи, че пострадалият умишлено е увредил здравето си, трудова злополука не се приема.

Нормативна уредба на процедурата по администриране на трудовите злополуки:

Принципните положения по процедурата са посочени в чл.чл. 57, 58, 59 и 60 от КСО. На основание чл. 57,ал. 3 от КСО е приет конкретен подзаконов нормативен акт - **Наредба за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки** (обн. ДВ бр. 6/2000 г., изм. бр. 61/2000г., изм. и доп. бр. 19/2002 г.), която определя условията и реда на действията, както следва:

Деклариране на трудовите злополуки :

Основно изискване е, при възникване на трудова злополука, ръководителят на предприятието/организацията, или упълномощеното от него лице, **незабавно да бъдат уведомени.** Това може да направи пострадалият, прекият му ръководител или свидетел на инцидента. Незабавно след уведомяването, съответните длъжностни лица трябва да организират **разследване на обстоятелствата за злополуката,** които се оформят **в протокол** и се прилагат **свидетелските показания**. При разследването задължително се канят представители на работниците и служителите от комитетите/групите по условия на труд (КУТ/ГУТ) и на синдикалните организации,

когато има такива (чл. 2). **Препис от прокола се предоставя на Териториялното поделение на Националния осигурителен институт** (ТП на НОИ).

Когато обстоятелствата дават основание да се счита, че злополуката е трудова, на основание чл. 3 от Наредбата, ръководството на предприятието е задължено в срок от 3 работни дни от датата на узнаването й, да подаде в ТП на НОИ по регистрация на осигурителя, **декларация по образец** . Последната се подава в 4 екземпляра (2 остават в ТП на НОИ, 1 се дава на пострадалия/наследниците му и 1- на осигурителя).

Ръководителят/упълномощеното от него лице/ подават декларация в срок от 3 работни дни и когато при разследване, извършено по инициатива на контролните органи на НОИ (по сигнал, при самосизиране по данни от медиите за инцидент и др.) се установи, че злополуката има характер на трудова и е дадено такова предписание.

В ТП на НОИ се представят и копия от болничните листове, издадени по повод и за лечение на причинените увреждания. В тази връзка осигурителите следва да имат пред вид изискването на **чл. 22 от Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността** (обн. ДВ бр.47/2005г., изм. бр. 96/2005 г.), който гласи: "При злополука лекуващият лекар (стоматолог) определя вида й- трудова или не....**При съмнение за трудова злополука в болничния лист се вписва: "За доказване с разпореждане на ТП на НОИ**".

Когато разследването не установи данни за трудова или по други причини, злополуката не бъде декларирана по посочения по-горе ред, пострадалият (наследниците му) има право да подаде декларация в срок една година от събитието (чл.3,ал.3).

Когато пострадалите при злополуката са повече от един, за всяко лице се подава отделна декларация. **Ако едновременно са пострадали повече от трима работещи или е налице смърт или предположение за инвалидност**, чл.5 от Наредбата поставя изискване за **незабавно уведомяване на ТП на НОИ и териториалната администрация на Изпълнителна агенция"Главна инспекция по труда"(ТА на ИА"ГИТ"), независимо от декларирането.** Когато инвалидизиране или смъртен изход от злополука са факт, допълнително се уведомява и прокуратурата.

В дейността си, свързана с трудовите злополуки, осигурителите следва да **имат пред вид и изискванията на чл.18 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки, а именно**:

-като смъртна се отчита злополуката, при която смъртта е настъпила в деня на събитието или до една година от деня след него;

-загубените дни от трудова злополука се отчитат за период от една година от деня след злополуката;

-денят, в който е настъпила злополуката, **не се включва в загубените дни от трудовата злополука.**

Разследване и установяване на трудовите злополуки :

Тези въпроси нормативно са уредени в членове от 6-ти до 13-ти включително на Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки.

За всяка декларирана трудова злополука, ТП на НОИ открива досие. Въз основа на данните от декларацията (протокола за вътрешно разследване, свидетелските показания, болничните листове), длъжностното лице преценява необходимостта от откриване на производство за разследване на злополуката. Ако такова се налага- ръководителят на ТП на НОИ издава заповед, в която се определя и съставът на комисията за разследване. **Разследването е задължително в следните случаи: когато при злополуката пострадалите са повече от трима, когато изходът е смърт или има основание да се предполага, че ще настъпи инвалидност.** В тези случаи не се

изчаква подаването на декларация, а като членове на комисията се включват представители на Изпълнителна агенция"Главна инспекция по труда", по 1 представител на работодателя и на работещите от КУТ/ГУТ, както и на други компетентни органи, в зависимост от случая.

При всяко разследване на злополука, в зависимост от случая, имат право да присъстват пострадалите лица или техните наследници.

Целта на разследването е да установи конкретните обстоятелства и причини за възникване, вида на увреждания и други данни, които да подпомогнат ТП на НОИ да се произнесе за характера на злополуката (трудова или нетрудова).

Резултатите от разследването се оформят в протокол по образец, който се подписва от участниците. Ако има несъгласни с констатациите или с процедурата, в тридневен срок имат право да дадат писмени възражения, които стават неразделна част от протокола, един екземпляр от който се прилага в досието, по 1 екземпляр ТП на НОИ връчва на лицето (наследниците му), на осигурителя и на другите участници в комисията.

Когато се касае за нетравматично увреждане (напр. остро отравяне с токсични вещества, остро възникнала първична дископатия и др.), екземпляр от протокола за разследване на злополука се изпраща и на органите на медицинската експертиза на работоспособността (териториални експертни лекарски комисии/национална експертна лекарска комисия, означавани съответно ТЕЛК/НЕЛК), които се произнасят по причинната връзка (увреждания – установени рискови фактори).

Въз основа на събраната информация в досието (при нетравматичните злополуки- и Експертно решение със становище на органите на медицинската експертиза), ТП на НОИ издава разпореждане по утвърден формуляр, за приемане или за неприемане на злополуката за трудова.

Разпореждането се изпраща на осигурителя, на пострадалия (наследниците му) и на териториалната администрация на ИА"ГИТ".

Разпореждането може да се обжалва от осигурителя или от пострадалия (наследниците му) по реда на чл. 117 от КСО в 14-дневен срок.

Установяването на причинната връзка между настъпилата временна неработоспособност, временно намалена работоспособност, инвалидност или смърт и приетата за трудова злополука, са от компетентността на органите на медицинската експертиза (ТЕЛК/НЕЛК).

<u>Регистриране и отчитане на трудовите злополуки</u> :

Чл.14 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки задължава **всеки осигурител да поддържа регистър на трудовите злополуки**, в който вписва:

-номер и дата на декларацията за трудова злополука;
-входящия номер на декларацията при внасяне в ТП на НОИ;
-трите имена и ЕГН на пострадалия;
-мястото е времето на злополуката
-номерът и датата на разпореждането на ТП на НОИ за признаване или непризнаване на трудова злополука
-последиците от злополуката (временна неработоспособност, временно намалена работоспособност, инвалидност или смърт);
-броят на загубените дни, резултат от злополуката (календарни и работни).

Декларациите за трудова злополука се **съхраняват от осигурителя минимум 5 години**, считано от датата на регистрацията.

Запознати с Трудови злополуки-същност и начин на администриране в ДГ № 125 „Усмивка”

№	Име ,презиме и фамилия	длъжност	Подпис: